

REGIONALE VERENIGING

NATUUR & LANDSCHAP

NATUURPUNT OOST-BRABANT

juli, augustus, september 2024
driemaandelijks tijdschrift • 3

NATUUR EN LANDSCHAP

HART VOOR NATUUR

3 Van de redactie

- 3 *Hart voor natuur in Oost-Brabant*

4 Symposium

- 4 *Natuur in het Hart in Oost-Brabant Een terugblik*
- 5 *Slottoespraak Symposium*

8 Insectenzoner

- 8 *Niet meppen, wel appen... Natuurpunt Hoegaarden neemt de uitdaging aan...*

11 Natuur.ambassadeur

- 11 *Word Natuur.ambassadeur in Oost-Brabant*

12 Educatief Natuurbeheer

- 12 *Al spelend leren over de natuur. De bakermat van ENB lag in Oost-Brabant*

16 Natuurhulp

- 16 *Vrijlating van jonge wulpen in Oost-Brabant*

17 Zuidoost-Brabant

- 17 *Wordt de monumentale boomgaard in Oplinter definitief gerooid?*
- 17 *Spaghettivond*

18 Velpe-Mene

- 18 *Zeldzame donkere klokjeszandbij vestigt zich in het Hoegaardse*
- 19 *Velpe-Mene Trail*
- 19 *Aertgat of Drift*
- 20 *Uitbreiding Terrassenlandschap met zevende bult*
- 21 *JNM-kamp in De Gors*
- 21 *Tiense All Stars Jazz Band in De Gors*
- 21 *Cursus: Velpe Binnenstebuiten*

22 Hagelandse Heuvelstreek

- 22 *Trage Wegen Wandeling, Aarschot*
- 22 *Bolhuis in Molenstede Levend Erfgoedhof*
- 23 *Veel helpende handen bij het hooien in Dassenaarde, Diest*

24 Midden-Brabant

- 24 *30 jaar natuur.reservaat Wijmaalbroek, Leuven*

27 Bebossing

- 27 *Bebossingskleppers Vlaams-Brabant*

■ Cover: Twee Sint-Jansvlinders.
Foto Johan Quinten

R.V. Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant

www.natuurpuntoostrabant.be

Natuur en Landschap is het ledenblad van de **Regionale Vereniging Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant** en verschijnt vier maal per jaar.

Regionale Vereniging Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant is de onafhankelijke regionale vereniging die opkomt voor natuur en landschap in Oost- en Midden-Brabant. Ze zet zich in voor de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en de biodiversiteit, en voor de ruimtelijke en milieuvorwaarden die daarvoor nodig zijn. Ze focust niet alleen op natuurbehoud, maar kijkt naar de totaliteit van het landschap, de landschappelijke en ecologische samenhang en de erfgoedwaarde. In elke gemeente van haar werkingsgebied zijn er vrijwilligers actief, die paraat staan om de ontwikkelingen rond natuur en landschap van nabij op te volgen.

Regionale Vereniging Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant, is geassocieerd met **Natuurpunt**.

Verenigingssecretariaat: Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo:

Telefoon: 016 25 25 19 (tijdens de openingsuren)

E-mail: npob@natuurpunt.be,

Website: www.natuurpuntoostrabant.be

Openingsuren: www.natuurpuntoostrabant.be/secretariaat

Tijdens de openingsuren kan je op ons secretariaat terecht.

Het documentatiecentrum is dan eveneens toegankelijk.

Voor alle betalingen die niets met lidmaatschappen of giften voor reservaten hebben te maken, gebruik je rekeningnummer van Regionale Vereniging Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant:

IBAN BE82 0010 7622 1868 - BIC GEBABEBB.

Redactie-adres: Regionale Vereniging Natuur en Landschap, Natuurpunt Oost-Brabant,

Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo

Redactieverantwoordelijken: Margriet Vos en Hugo Abts

CONTACT

Raad van Bestuur

Voorzitter

Hugo Abts,
hugo.abts@gmail.com, 0476 77 70 37

Secretaris

Jan Van den Bergh,
jan.van.den.bergh13210@telenet.be, 016 57 05 73

Penningmeester

Frans Dhaenens,
frans.dhaenens@telenet.be, 015 61 79 61

Leden

Arne Donders, dondersarne@gmail.com, 0497 19 74 75
Bernard Lemaitre, bernard.lemaitre@skynet.be, 016 60 61 62
Dominik Debuyser, dominik_debuyser@yahoo.com, 0479 49 40 11
Geert Moris, geertmoris@gmail.com, 0494 87 95 28
Leen Kuijken, leenkuijken@gmail.com, 0483 20 09 71
Luc Vervoort, luc.vervoort@natuurpunt.be, 016 23 08 00
Marc Op de Weerd, m.opdeweerd@gmail.com, 011 58 12 01
Margriet Vos, margriet.vos@gmail.com, 016 46 04 78
Paul Van Leest, paul.vanleest@proximus.be, 02 757 09 79
Ronald Jacobs, wicca@skynet.be, 0473 68 29 57
Sam Bennekens, bennekenssam@gmail.com, 0494 80 63 70
Saskia van den Berg, berglinden@qsources.be, 0478 96 01 71
Vera Reusens, verareusens@yahoo.com, 0476 20 82 55
Yves Vanden Bosch, yves.vanden.bosch@skynet.be, 0478 50 90 06

Contactpersonen van de afdelingen

Aarschot: Linda Scheerens, linda.ronny@skynet.be, 016 56 35 99

Begijnendijk: Johan Verschuren, 0477 69 46 55 en Sybren Van der Borcht, 0499 30 52 39, npbegijnendijk@gmail.com

Bekkevoort: Frederic Gabrys, fredericgabrys@hotmail.com

Bertem: Dominik Debuyser,
dominik_debuyser@yahoo.com, 0479 49 40 11

Boortmeerbeek: Frans Dhaenens,
frans.dhaenens@telenet.be, 015 61 79 61

Diest: Saskia van den Berg, berglinden@qsources.be, 0478 96 01 71

Druivenstreek: Sam Bennekens,
bennekenssam@gmail.com, 0494 80 63 70

Gete-Velpe (Geetbets, Kortenaeken): Arne Donders,
dondersarne@gmail.com, 0497 19 74 75

Haacht: Bes Vandenbroele, vandenbroelebes@gmail.com

Herent: Patrick Luyten, patrick.luyten@pandora.be, 0495 59 85 33

Holsbeek: Lars Smout, larssmout@gmail.com, 0494 63 26 43

Kampenhout: natuurpuntkampenhout@natuurpunt.be

Kortenberg: Paul Van Leest, paul.vanleest@proximus.be, 02 757 09 79

Landen: Vincent Grisar, grisar.niesten@gmail.com

Leuven: Leen Kuijken, leenkuijken@gmail.com, 0483 20 09 71
Willem Laermans, willem.laermans@gmail.com, 0492 15 24 65

Linter: Wim Fourie, wim.fourie@yahoo.com, 474 92 44 76

Lubbeek: Kristof De Cupere,
natuurpuntlubbeek@outlook.com

Rotselaar: Sigrid Zaman, np.rotselaar@gmail.com

Scherpenheuvel-Zichem: Wendy Gebruers,
wgebruers@gmail.com, 0498 12 39 98

Tielt-Winge: Vera Reusens, verareusens@yahoo.com, 0476 20 82 55

Tremelo: Kris Six, krissix@skynet.be

Velpe-Mene (Bierbeek, Boutersem, Glabbeek, Hoegaarden, Tienen):
Hugo Abts, hugo.abts@gmail.com, 0476 77 70 37

Zaventem: Danny Blockmans, 02 757 90 16

Zoutleeuw: Nicole Smeyers,
nsmeyers1@gmail.com, 011 31 13 23, 0497 43 40 87

Hyla Vlaams-Brabant, ambieën- en reptielenwerkgroep:
Bert Vandebosch, bertvandebosch@hotmail.com, 0495 41 60 20

Vogelwerkgroep Oost-Brabant: Marcel Jonckers,
marcel.jonckers2@telenet.be, 016 81 87 87

Papier: Natuur en Landschap wordt gedrukt op Maxi Offset, chloorvrij gebleekt, voorzien van EU ECOlabel certificaat • Inkten: vegetale offsetinten die voldoen aan EN 71 (speelgoedrichtlijn) • Verending: Natuur en Landschap wordt verzonden onder papieren wikkel

Vormgeving: L U C A Luc Nagels - luc@vissenaeken.be

Hart voor natuur in Oost-Brabant

Succesvol symposium op 23 juni Meer dan ooit nood aan natuur en Natuurpunt

Het symposium 'Natuur in het Hart in Oost-Brabant' van zondag 23 juni was een schot in de roos. Een 100-tal geïnteresseerden waren present en de inhoud loog er niet om.

Ten eerste: om de toekomstige uitdagingen qua waterbeheer, klimaatmitigatie (bv. door veenherstel) en klimaatadaptatie, alsook qua aanpak van de biodiversiteitscrisis aan te kunnen, hebben we juist een doortastend beleid nodig voor meer en betere natuur.

Ten tweede: de inzet van de vele gedreven vrijwilligers en het Natuurpunt-model maken in Oost-Brabant op vele plaatsen het verschil. Demervallei, Velp- en Getevallei, de Hoegaardse Vallei en de Groene Vallei zijn sprekende voorbeelden. Zonder de inzet van Natuurpunt zouden de ecosysteemdiensten die ze nu leveren, problematisch zijn. En dit terwijl de realisaties van Natuurpunt op volledig vrijwillige basis gebeuren en zonder een claim op de belendende percelen te leggen. Sinds de boerenprotesten en de landbouwakkoorden worden de natuurgebieden ten onrechte als zondebok opgevoerd en kwam het natuurbeleid onder druk te staan.

Boskleppers

We zijn ook blij dat onze Oost-Brabantse afdelingen krachtig meegewerkt hebben aan het behalen van de Vlaams doelstellingen voor **extra bos**. Er werd hier niet minder dan 52 ha bosuitbreiding gerealiseerd en er staat nog 39 ha op stapel. Samen goed voor 91 ha nieuw bos.

Educatief natuurbeheer, een wissel op de toekomst

En verder is er Educatief Natuurbeheer, waarvan de bakermat in onze Regionale ligt en dat schoolkinderen warm maakt voor natuur, hen terug in contact brengt door beheerwerk en belevingsgerichte opdrachten. In Oost-Brabant alleen worden zo bijna 3000 leerlingen bereikt, en dat zonder onze afdelingen in Midden-Brabant mee te rekenen. Met dank aan de steun van de provincie Vlaams-Brabant.

Natuurherstelwet treedt in werking op 18 augustus

Er is nog goed nieuws te melden: Op de valreep is de **Europese Natuurherstelwet** goedgekeurd: een krachtige mijlpaal die bindend is ook voor de Vlaamse overheid. De invulling hiervan door het Vlaams Natuurherstelplan ligt op de onderhandelingstafel bij de vorming van de Vlaamse Regering.

Vlaamse regeringsonderhandelingen bepalen toekomst natuur

We zijn nu eind juli en het is met spanning afwachten wat er uit de bus zal komen bij die onderhandelingen:

- ofwel een toekomstgericht beleid waarbij natuur, klimaat en waterbeleid hand in hand gaan. Dat betekent veenherstel, herstel van rivier- en watersystemen en uitbouw van robuuste natuurgebieden;
- ofwel de afbouw van het natuurbeleid waarbij valleien verder gedraineerd en ontwaterd worden, riviergraslanden gescheurd en zwaar bemest voor intensieve teelten zoals mais en aardappelen. Miserie gegarandeerd: erosie, overstromingen, verdere vervuiling van de waterlopen...

De toekomst ligt bij de eerste **geïntegreerde benadering** en daar zullen we onze beleidsvoerders op alle niveaus elke dag opnieuw aan herinneren

Woensdag 31 juli 2024

Hugo Abts
voorzitter

Regionale Vereniging Natuur en Landschap,
Natuurpunt Oost-Brabant

Symposium

Natuur in het Hart in Oost-Brabant

Zondag 23 juni 2024

Een terugblik

De Tiendenschuur van Abdij van Park was de sfeervolle locatie voor het drukbezochte symposium Natuur in het Hart in Oost-Brabant. Met ruim 100 aanwezigen was de zaal helemaal vol.

Key note speaker prof. Patrick Meire legde de **relatie tussen natuur(gebieden), biodiversiteit, klimaat, water en ecosysteemdiensten**. Al de natuurlijke systemen staan onder druk en zijn ontregeld door menselijk ingrijpen. Met technologie heeft de mens de natuurlijke systemen, die uit zichzelf complex zijn, herleid tot overgesimplifieerde systemen. Denk bv. aan het rechte trekken, kanaliseren en indijken van de rivieren. Dat leidt tot een verlies aan stabiliteit en veerkracht, wat op zijn beurt tot grote schade leidt. Ecosystemen zijn nu gedegradeerde systemen die minder in staat zijn om externe drukken te weerstaan. Er treedt daardoor een groot verlies van diensten op die deze ecosystemen leveren. De situatie veroorzaakt allerhande milieuproblemen: droogte en overstromingen, veranderende sedimentatie/erosiepatronen, verspreiding van pestsoorten, negatieve impact op de productiviteit, verlies aan biodiversiteit... De economische tol hiervan neemt drastisch toe. Actie is dringend nodig.

Een **fundamentele paradigmashift** is nodig. De manier waarop we naar natuur en milieu kijken, moeten we dringend herzien. Natuur en biodiversiteit zijn niet bedreigend maar juist bedreigd. De wetenschappelijke evidentie over het belang van natuur voor ons menselijk welzijn, voor onze economie is overweldigend. Technologie alleen zal ons niet redden. Natuur is niet het probleem maar een belangrijk deel van de oplossing voor het herstel van de ecosystemen, zeker voor wat de waterhuishouding betreft. Zo is bijvoorbeeld het herstel van veengebieden en wetlands essentieel, waarvan er in Vlaanderen sinds 1950 72 % verloren is gegaan. Evenals een benadering van het systeem als geheel, dat wil zeggen van de bovenstroomse gebieden over de grachten, beken, zijrivieren en de grote rivier tot de monding. Dat vereist een grondige kennis van de processen. Maar ook dat de verdere uitbouw van de natuurgebieden in de valleien, ook buiten de planologische natuurgebieden moet mogelijk zijn want die bestemmingen zijn vastgelegd zonder rekening te houden met het functioneren van het systeem!

■ Prof. Patrick Meire gaf een beklijvende uiteenzetting over de relatie natuur-biodiversiteit-klimaat-water en ecosysteemdiensten

■ Een gevulde zaal met aandachtige toehoorders

Slottoespraak Symposium Natuur in het hart in Oost-Brabant

Hugo Abts, voorzitter Regionale Vereniging Natuur en Landschap, NPOB

Geacht Europarlementslid, geachte Gedeputeerde, Schepenen, Raadsleden en aanwezigen,

Prof. Patrick Meire heeft op een meesterlijke wijze een beklijvend overzicht gegeven van de relatie natuur tot biodiversiteit, klimaat, water en ecosysteemdiensten en hoe groot de uitdagingen voor het beleid zijn. Volgende steekwoorden blijven op het netvlies gebrand:

- Nood aan een PARADIGMASHIFT
- INTEGRALE SYSTEEMBENADERING is nodig: klimaat – water – biodiversiteit
- Belang van WETLANDS EN VEENHERSTEL
- SENSE OF URGENCY
- COMPLEXE SYSTEMEN zijn nodig voor stabiliteit en veerkracht
- NATUUR is een belangrijk deel van de oplossing: NATURE BASED SOLUTIONS

Na deze uiteenzetting zijn we voor de streek 'boots on the ground' gegaan. Drie verschillende sprekers gaven aan hoe we in de praktijk effectief het verschil maken bij de uitbouw van een fors natuurnetwerk: Pieter Abts voor Gete- en Velpevallei, Luc Vervoort voor de Demervallei en Paul van Leest voor de Groene Vallei. Een natuurnetwerk dat we zo nodig hebben voor het oplossen van de biodiversiteitscrisis, voor de klimaatmitigatie en – adaptatie en voor het herstel van de watersystemen.

■ Onze voorzitter Hugo Abts gaf een synthese van alle sprekers en de wees op de beleidsuitdagingen

■ Pieter Abts illustreerde treffend hoe van onderuit en op vrijwillige basis grote natuureenheden tot stand kwamen in de Gete- en Velpevallei

■ Luc Vervoort sprak met veel passie en gedrevenheid over de (succesvolle) inspanningen voor meer natuur in de Demervallei

■ Paul van Leest vertelde bevolgen over de uitbouw van de Groene Vallei in de verstedelijkte driehoek Leuven-Brussel-Mechelen

Gete- en Velpevallei

Pieter Abts legde uit hoe in de Gete- en de Velpevallei van onderuit een robuust natuurnetwerk is uitgebouwd dat identiteit geeft aan de streek en een hotspot is voor de biodiversiteit, zonder dat dit ook maar op enigerlei wijze interfereert met de landbouwactiviteiten. De case van natuur in Hoegaarden was bijzonder verhelderend. Op het gewestplan Tienen-Landen werd indertijd amper natuurgebied in Hoegaarden aangeduid. Mede in uitvoering van de agrarische ruilverkaveling Hoegaarden en Willebringen en door een vrijwillig aankoopbeleid is er een heuse natuurstructuur gerealiseerd. De landschapsreservaten Meldertbos, Rosdel en Mene-Jordaan hebben Hoegaarden naast landbouw- en biergemeente ook op de Vlaamse kaart voor de biodiversiteit geplaatst. Elke gemeente verdient een Rosdel of een Meldertbos als een kans en opportuniteit voor de gemeente en zijn bewoners. We moeten alles op alles zetten om dit ook in de toekomst mogelijk te maken.

Demervallei

Luc Vervoort gaf een gesmaakt overzicht van de ontwikkelingen en plannen voor de Demervallei, gaande van de oude recreatieve ontwikkelingsplannen (Plan Van Havre) tot de huidige Sigma-plannen. Steeds hebben we als Natuurpunt het belang van natuur en biodiversiteit ingebracht en krachtig ingezet op de uitbouw van natuurgebieden zoals de Demerbroeken, de Demerbeemden en Vorsdonkbroek. Om biodiversiteit, integraal waterbeheer en klimaatadaptatie in onderlinge samenhang te kunnen realiseren, is het noodzakelijk de vallei als één geheel te benaderen, van bovenstrooms tot benedenstrooms en gekaderd in het gehele bekken. Het RUP Sigma-Demer heeft al belangrijke stappen gezet en voorziet o.a. ook buiten de natuurgebieden verweving tussen natuur en landbouw. Het is echter nodig op het elan van de laatste jaren verder te kunnen werken aan de uitbouw van de bestaande natuurgebieden tot meer robuuste complexen die voldoende weerbaar zijn om de uitdagingen voor de toekomst (biodiversiteit, waterbeheer, klimaatadaptatie) aan te gaan.

Groene vallei

Paul van Leest bracht de case van de Groene Vallei, gelegen binnen de zgn. Vlaamse Ruit. Hier wordt gewerkt om de bestaande natuurgebieden uit te breiden en deze te verbinden tot een groene contramale voor de sterke verstedelijking binnen de driehoek Brussel - Mechelen - Leuven. Ook hier zijn de laatste 10 jaar door de inspanningen van de Natuurpunt-vrijwilligers en ondersteund door een Europees Life-project grote successen geboekt bij de uitbouw van zelfs naar Vlaamse en Europese normen bijzondere natuurgebieden. Torfbroek, Silsombos, Kastanjebos, Molenbeekvallei, Hellebos-Rotbos en Steentjesbos vormen in hun onderlinge samenhang en met de nodige natuurverbindingen bakens voor de leefbaarheid van deze streek. Dit in combinatie met de inrichting van een heus bezoekerscentrum 'De Groene vallei' waardoor deze natuurgebieden nog meer in hart van de mensen komen te staan.

Het is duidelijk: de uitbouw van deze natuurgebieden is zeer belangrijk voor het geven van IDENTITEIT, laat maar zeggen van een 'SMOEL', aan een streek, en voor het welbevinden van de mensen.

Inzet voor natuur is inzet voor de samenleving en voor de gemeenschap

Een bepaald segment van de maatschappij begrijpt Natuurpunt en de Natuurpunt-vrijwilligers niet omdat die gemeenschapsgedreven zijn en handelen uit engagement los van winstbejag. Werken vanuit ideële gronden in een samenleving die winst gedreven is, is zo atypisch dat het dikwijls leidt tot ongeloof en zelfs tegenkanting.

Nochtans, de uiteenzettingen van Patrick Meire en de drie cases "Botten in de klei" geven aan dat de inzet voor natuur grote winsten oplevert voor de samenleving, voor de streek, voor je stad of je gemeente.

Aan alle beleidsvoerders: het is dus een godsgeschenk dat Natuurpunt in je streek meespeelt om deze winsten te realiseren.

■ Een hart voor natuur: dat bekenden (van links naar rechts) gedeputeerde Bart Nevens, schepen Holsbeek Anja Peeters, parlementslid Bruno Tobbacq en uiteraard Bart Vangansbeke en John Maes voorzitters resp. van Natuurpunt en Natuurpunt Beheer

Aan de politici die het maatschappelijk belang ernstig nemen en oplossingen willen voor de toekomstige uitdagingen: wij zijn BONDGENOTEN. We zijn partners en zijn beiden, om in sfeer van de uiteenzetting van Patrick Meire te blijven, belangrijke systeemelementen voor de transitie naar een duurzame en mooie toekomst. Zulke bondgenotenstrategie in functie van een natuurinclusieve samenleving is meer dan nodig.

We zitten vandaag op een reeks SCHARNIERPUNTEN:

- De **Europese Natuurherstelwet** is een feit en treedt op 18 augustus in werking. Laat ons vandaag er het beste van maken en de opportuniteiten met beide handen grijpen. Met een gedurfde invulling via het opgelegd Natuurherstelplan dat Vlaanderen binnen dit en twee jaar zal moeten opmaken. Ook Vlaanderen of juist Vlaanderen als meest dichtbevolkte regio heeft nood aan sterker natuurbeleid i.p.v. van minder natuurbeleid zoals sommigen stellen.
- Maak werk van een gedurfde invulling van het **Europese Natura 2000-netwerk en van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)** met grote eenheden natuurgebied.
- Laat ons ook buiten dit Natura 2000-netwerk en het VEN in onze gemeenten en dorpen werken aan **beschermde natuur** die een uitgelezen kans tot meer leefbaarheid biedt. Laat ons daarom samen resoluut en duidelijk de perceptie wegwerken dat deze natuur een bedreiging zou inhouden voor de belendende percelen. We willen in dialoog treden om die foutieve perceptie om te buigen, en elke mogelijke disproportionaliteit in de praktijk recht te zetten. Zodat natuur ook in het meest landelijke gebied van Vlaanderen terug in het hart van de mensen komt. Daaraan moeten we nú werken, onmiddellijk. Het is daarenboven absoluut noodzakelijk verder natuurgebieden uit te bouwen – en dat op een verantwoorde

manier en op basis van vrijwilligheid – in de valleien of op erosiegevoelige steile hellingen en andere potentierijke gebieden, ook als deze gelegen zijn binnen de agrarische bestemming van de oude gewestplannen uit de jaren 70 en 80 van vorige eeuw. Zo is immers voorzien in het decreet op het Natuurlijk Milieu en het Natuurbehoud.

Deze natuurgebieden houden **geen enkele externe beperking** in voor de omgevende percelen.

- Vooral voor de **valleien**, waarvoor in de oude gewestplannen geen of quasi geen natuur voorzien was, is de urgentie zeer groot. De voorbeelden van de Demervallei (Gewestplan Aarschot-Diest) en nog meer deze van de Gete- en Velpevallei (Gewestplan Tienen-Landen) bewijzen dat. We zullen deze open valleiruimten nodig hebben voor het herstel van de watersystemen en van de veengebieden, die als ze 'veraarden' van koolstofopslag een koolstofbom worden.

Natuur is een kans, een opportuniteit: dat moeten we samen waarmaken.

Hopelijk kan dit symposium hiertoe een aanzet vormen. We mogen uitkijken naar Europa, Vlaanderen, de provincie, de gemeenten en naar alle Natuurpunt-afdelingen om voor dit doel katalysatoren te zijn.

Heverlee, 23 juni 2024

Hartelijk dank aan de afdeling Natuurpunt Leuven voor de goede hulp en logistieke ondersteuning.
Foto's Luc Nagels.

■ Na afloop genoten de aanwezigen van een drankje

Natuurpunt Hoegaarden neemt de uitdaging aan...

Insect gezien?

Insecten zijn wonderbaarlijk en super nuttig. Het zijn de opruimers en bestuivers van onze natuur. Maar ze hebben het moeilijk. De laatste 50 jaar verloren we in Vlaanderen de helft van onze insecten. De insectenzomer van Natuurpunt is ondertussen 2 maanden ver. Met dit initiatief wil Natuurpunt de insecten in de schijnwerpers zetten en in kaart brengen. Iedereen, jong of oud, kan daarbij helpen, je hebt enkel een smartphone nodig en de app ObsIdentify. In Hoegaarden zijn de Natuurpunt-vrijwilligers erop uitgegaan en deden wonderbaarlijke ontdekkingen!

Bijzondere bijen in Hoegaarden

Ook in Hoegaarden werden tot nu toe heel wat verschillende soorten insecten waargenomen en geregistreerd vertelt **Jef Verhoeven**, actief lid bij Natuurpunt Hoegaarden en lid van de bijenwerkgroep Aculea:

“Ondanks het natte weer in juni en begin juli, hebben we reeds heel wat soorten meer op de teller dan vorig jaar. Wat bijen betreft hebben we in Hoegaarden enkele nieuwe bijzondere en zeldzame soorten kunnen waarnemen zoals de Gitzwarte Zandbij. Omdat er dit jaar heel veel Rapunzelklokjes te vinden waren, namen we ook heel veel Klokjesminnende bijensoorten waar. We registreerden voor de eerste keer enkele exemplaren van de Donkere Klokjeszandbij (zie p. 18-19 van dit tijdschrift). We hopen dat deze soort de volgende jaren algemener wordt

■ Drie van de gedreven vrijwilligers op zoek naar insecten, van links naar rechts: Paul Van Nuffel, Jef Verhoeven, Dieter Bauwens

■ Gefaseerd maaien zorgt voor een hele zomerlang bloei, ideaal voor insecten om te voorkomen dat er net als ze vliegen een "honger-gap" ontstaat. Foto Pieter Abts

door aandacht te blijven schenken aan aangepast maai-beheer in bermen, parken en langs wandelwegen. Onze gemeenten kunnen daarbij dus een ferme duit in het zakje doen.”

Jef determineerde in het Rosdel tijdens de insectenzomer ook een Grashommel mannetje, de eerste bevestigde waarneming van de soort in Vlaams-Brabant in bijna 90 jaar. Een hommelse soort die je in Vlaanderen niet snel zal aantreffen: *“Opnieuw een opsteker voor het uitgekend maai-beheer en alle vrijwilligers die ons in het gebied komen helpen. Grashommel maakt haar nest in bloemenrijke ruigten en vliegt redelijk laat op het seizoen.”*

Te nat, te droog... En toch een Geelvleugeldoflijffe gevonden!

In de Mene-Jordaanvallei werd enkele weken geleden een heel zeldzaam zweefvliegje waargenomen. **Pieter Vanormelingen**, lid van Natuurpunt Velpe-Mene, legt uit waarom dit zo bijzonder is: *“Het Geelvleugeldoflijffe is een zweefvlieg die als ernstig bedreigd op de Rode Lijst staat. Het is een typische soort voor ons kalkrijke heuvelland (de Brabantse Leemstreek en het aangrenzende Hageland). Larven leven aquatisch in kwelmodder in basenrijke kwelbeekjes en zones op en onderaan de hellingen. Volwassen vliegen zijn te vinden op de warme hellingen waar ze nectar drinken van witte schermbloemen. Gevarieerd heuvelig landschap met deze elementen is dus ideaal. Ze zijn sterk afgenomen het laatste decennium en de laatste jaren waren er nauwelijks nog waarnemingen, allicht gerelateerd aan de droogtes van de voorbije jaren. Geweldig dus dat er toch opnieuw waarnemingen zijn nu! Dit is één van de meest typische topinsecten voor onze regio, dus zeker naar uitkijken op witte schermbloemen die als gevolg van het Natuurpunt-beheer veelvuldig voorkomen in de Hoegaardse natuurgebieden.”*

■ Zomerruigte met wilde peen, als gevolg van aangepast maaibeheer, geeft een kans aan zomerbloeiërs als basis voor een rijk insectenleven en diversiteit aan soorten. Foto Pieter Abts

Biotopen onder druk.

Tuinen kunnen helpen evenals het gefaseerd maaien in de natuurgebieden

“Hoewel bij veel mensen nog steeds het idee leeft dat een tuin er kraaknet moet bijliggen, is een wilde tuin de ideale plek om onderdak te geven aan heel wat insecten.” vertelt **Paul Van Nuffel**, eveneens actief lid bij Natuurpunt Velpe-Mene en Hoegaarden. *“Dagelijks ga ik rond in mijn eigen tuin, op zoek naar wat er allemaal leeft, en zo kon ik enkele weken geleden soort nummer 1500 identificeren op dit kleine lapje grond. Hoewel het globaal genomen niet goed gaat met de biodiversiteit, probeer ik met een insectenvriendelijke tuin toch mijn steentje bij te dragen om de diversiteit op kleine schaal in stand te houden en hopelijk zelfs te verbeteren.”*

“Ook in de verschillende natuurgebieden van Hoegaarden en Meldert, zetten we in op gediversifieerde biotopen. De techniek van het ‘gefaseerd maaien’ passen we ondertussen reeds enkele jaren toe.” geeft **Pieter Abts** ons mee. Pieter werkt voor Natuurpunt en coördineert het uitvoerend beheer van heel wat gebieden in Vlaams-Brabant. *“Door onze graslanden in fases te maaien, geven we kansen aan insecten die van welbepaalde planten en bloemen houden. Veel insecten zijn namelijk sterk afhankelijk van één soort plant, en hun voortplanting en voortbestaan hangt dus volledig daarvan af.”*

■ Grashommel, een nieuwe soort voor Hoegaarden, de enige (eerste) waarneming tussen Maasvallei en kust. Foto Jef Verhoeven

Op vlinders was het dit jaar lang wachten Maar wel een nieuwe vondst: het tijgerblauwtje

“Het aantal dagvlinders dat wordt waargenomen dit jaar, ligt bedroevend laag.” aldus **Bert Bollens**, ook actief lid bij Natuurpunt Hoegaarden en in natuurgebied Rosdel. *“Ondertussen nemen we reeds enkele jaren op rij Dwergblauwtje, Staartblauwtje en Klaverblauwtje waar in de maanden juni en juli. Dit jaar kwamen we ze amper tegen. Het natte weer zit daar hoe dan ook voor iets tussen. De grote populaties Wondklaver en Wilde Marjolein in de Mene-Jordaanvallei en in het Rosdel ten spijt. Wat wel heel bijzonder en nieuw is voor onze gemeente, is het Tijgerblauwtje dat voor het eerst in Hoegaarden opduikt. Het was Kurt Boux die eind juli deze vondst deed in Natuurgebied het Rosdel.”*

Bruisend nachtleven in Hoegaarden!

“In de zomer is het heel dikwijls ‘mottenparty’ in de tuin. Dan zet ik een vlinderval en lok ik op die manier allerlei insecten die je overdag niet snel zal zien.” vertelt **Dieter Bauwens**, die ook deel uitmaakt van de lokale kern van Natuurpunt Hoegaarden. *“In de vroege ochtend inventariseer ik dan de soms meer dan honderd soorten nachtvlinders die afgekomen zijn op het licht. Er komen niet alleen nachtvlinders op af, maar ook kevers, wantsen, muggen en vliegen. Hoewel het niets is in vergelijking met pakweg 40 jaar geleden, ben ik elke keer opnieuw verwonderd*

■ Geelvleugeldoflijfe in Mene-Jordaan. Foto Paul Van Nuffel

■ Tijgerblauwtje. Foto Saxifraga Saxifraga, Arthur van Dijk

■ Grote beer. Foto Dieter Bauwens

■ Bosrankvlinder. FotoDieter Bauwens

over de diversiteit bij de nachtvlinders. Er zitten ook heel wat bijzonder mooie soorten bij, zoals het Groot Avondrood, de Grote Beer, de Zenegroenbladroller, enz.... te veel om op te noemen."

"In een met netels en Bosrank overwoekerde -op het eerste gezicht banale- holle weg tussen enkele grootschalige landbouwpercelen in, vonden we een kleine kolonie van de zeldzame Bosrankvlinder terug. Beschut tegen de wind en met af en toe een passerende jogger of wandelaar blijkt dit een veilige thuishaven te zijn voor deze mooie nachtvlinder uit de familie van de venstervlekjes. Je hoeft dus geen vlinderval te zetten om hem te spotten want hij laat zich liever overdag zien dan 's nachts ook al behoort deze vlinder eveneens tot de familie van de nachtvlinders." voegt

Eddy Stas, conservator van Meldertbos, daar aan toe. "Na deze vondst hebben we meteen ook de Groendienst van de gemeente

ingelicht met de boodschap dat ze op die plaats zoveel mogelijk Bosrank moeten laten staan bij het maaien van de kanten. Op die manier trachten we sommige welbepaalde mini-habitats in stand te houden om het voortbestaan van gevoelige soorten te garanderen."

Burgerwetenschap... met een vleugje fun 😊

"Dankzij platformen zoals waarnemingen.be worden we allemaal een beetje wetenschapper. De vele waarnemingen die we dagelijks doen en de data die we daarmee verzamelen, dienen als bron voor allerlei nuttige analyses. Waar doen welke fauna en flora het goed, wat zijn de trends, waar gaan we erop achteruit, welke soorten zijn in gevaar, waar duiken nieuwe soorten op, enz.. Dit zijn allemaal vragen die we kunnen beantwoorden dankzij de medewerking van heel wat mensen. Hoewel het over serieuze dingen gaat, ontbreekt ook het spelaspect niet. De ranglijsten van gemeenten en individuele gebruikers maken het soms spannend en zorgen voor een stukje plezier!" geeft **Dieter** ons nog mee. "Vorig jaar strandden we met onze gemeente met amper 6800 inwoners net buiten de top 10 wat het aantal waargenomen soorten betreft. Dit jaar hopen we in de top 10 te eindigen, kwestie van onze natuurgebieden en de bijzondere biotopen in Hoegaarden in de verf te zetten en bij een breed publiek het enorme nut daarvan onder de aandacht te brengen."

■ Vlinderval voor het spotten van motten in Meldertbos.

Foto Pieter Abts

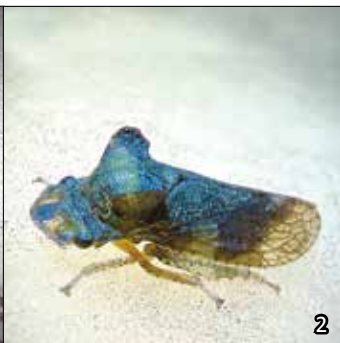

Neem ook een kijkje op www.natuurpunt.be/insectenzomer

■ Enkele bijzondere waarnemingen van de Hoegaardse insectenzomer.

1. Groot Avondrood, nachtvlinder
2. Oorcicade
3. Roodrugkamlangpoot, mug
4. Stilletmestkever, mannetje
5. Moesdistelgitje, zweefvlieg
6. Gestreepte Distelboktor
7. Bont schaapje, rups nachtvlinder
8. Penseelkever. Foto's Dieter Bauwens

Word Natuur.ambassadeur in Oost-Brabant

Wie ben jij?

Je wandelt graag in de natuur, spreekt graag mensen aan en hebt nog wat tijd om je vrijwillig in te zetten voor de natuurgebieden in je buurt.

Wat?

Het beheren van natuurgebieden is geen evidentie. Het zijn de lokale afdelingen ondersteund door Natuurpunt Vlaanderen die de natuurgebieden uitbouwen. Het vrijwilligerswerk hierbij is essentieel. Afdelingen mandateren een aankoper die binnen een vastgesteld kader voorstellen doet voor verwerving en uitbreiding van de gebieden. De conservator en het beheerteam zijn verantwoordelijk voor het dagdagelijkse beheer. Een hele verantwoordelijkheid. Maar we willen ook vrijwilligers meer laagdrempelig betrekken bij de natuurgebieden. Daarom willen we binnen Natuurpunt Oost-Brabant het concept Natuur.ambassadeur uitrollen. De Natuur.ambassadeur is een vrijwilliger die zich op de hoogte wil stellen van het reilen en zeilen binnen een bepaald reservaat of een groep van reservaten in een afdeling of een streek, en zich wil verdiepen in het belang van deze reservaten voor de samenleving. Van de Natuur.ambassadeurs verwachten we dat ze de werking rond de natuurgebieden willen uitleggen aan het publiek (bv. de bezoekers van het gebied, de buurt enz.). Dit kan door mensen welkom te heten in een natuurgebied en door de bezoekers te sensibiliseren voor een natuurvriendelijk gedrag. De Natuur.ambassadeur treedt op als gastheer voor het betrokken natuurgebied en voor Natuurpunt.

Waarom?

Velen beschouwen Natuurgebieden als een evidentie, dikwijls zelfs als een plaats waar ze hun vrije tijd naar willekeur kunnen invullen. Het komt erop aan mensen duidelijk maken dat bij de uitbouw en het beheer van het natuurgebied vele inspanningen gemoeid zijn en dat deze gebieden een schat aan biodiversiteit bevatten. Het zijn plaatsen waar de natuur, de planten en dieren hun leefgebied hebben, en mensen hiervan kunnen genieten. Het zijn gebieden die tal van ecosysteemdiensten leveren, maar waar ook regels gelden. De Natuur.ambassadeurs hebben daarom de taak geregeld en herkenbaar aanwezig te zijn in de gebieden als gastheer en aanspreekpunt, en als er dingen mislopen mensen hierop correct aan te spreken. We hebben voldoende ambassadeurs nodig gezien het aantal natuurgebieden. We willen dit systematisch aanpakken en het komende najaar en de winterperiode gebruiken om een ondersteuningsstructuur en een basisvorming voor Natuur.ambassadeurs binnen de Regionale Vereniging Natuur en Landschap - NPOB op te zetten. We willen dit concept uitrollen op de Verenigingsraad van 18 oktober die doorgaat in de abdij van Kortenberg.

Iets voor jou?

We doen een oproep aan Natuurpunt-leden die mogelijk geïnteresseerd zijn om Natuur.ambassadeur te worden. Meld je aan via npoob@natuurpunt.be met aanduiding van de reservaten waarvoor je wilt meewerken. Geef ook aan welke basisvorming je verwacht of reeds hebt, bv. of je reeds actief lid bent van een afdeling/beheerteam, of je al cursussen gevolgd hebt... Het is de bedoeling om geïnteresseerden een laagdrempelige mogelijkheid van engagement te bieden, dus mensen met een hart voor natuur die wel graag een natuurgebied bezoeken maar nog geen gespecialiseerde kennis of een specifiek mandaat hebben. Wie zich aanmeldt, wordt gecontacteerd voor een startevenement.

■ Word ambassadeur in je favoriete natuurgebied. Foto FB Natuurpunt Beheer

■ Sam Janssens, de professionele begeleider van Educatief Natuurbeheer in Oost-Brabant, en Valère Vangramberen, reeds jaren vrijwilliger ENB in Tielt-Winge. Foto Saskia van den Berg

Al spelend leren over de natuur.

De bakermat van Educatief Natuurbeheer lag in Oost-Brabant

Saskia van den Berg

Educatief Natuurbeheer (afgekort ENB) is een project rond natuurbeleving en -beheer voor scholen (derde graad lager onderwijs), dat gratis aangeboden wordt in de provincies Vlaams-Brabant, Limburg, West-Vlaanderen en Brussel. Het doel is om kinderen warm te maken voor natuur, hen terug in contact te brengen (letterlijk) met die natuur! door beheerwerk en belevingsgerichte opdrachten. Het traject omvat 3 stappen: het infomoment in de klas, de werkdag en het beleefmoment in de natuur. Het project is een nauwe samenwerking tussen lokale vrijwilligers en een professionele medewerker. Om dit mooie project beter te leren kennen, trokken we de natuur in met Sam Janssens, op dit moment de ENB-kracht voor Oost-Brabant en met Valère Vangramberen, vrijwilliger bij de afdeling Tielt-Winge, die al jaren ENB-vrijwilliger is in Tussen twee Motten.

Wie zijn jullie?

Sam Janssens is sinds februari 2023 de verantwoordelijke voor het project Educatief Natuurbeheer in de regio Oost-Brabant. Ze studeerde biologie aan de KU Leuven waar ze haar natuurpassie ontplooië. Ze geniet er enorm van om haar liefde en kennis door te geven aan kinderen. Dit is een droomjob voor mij, vertelt ze. Wat houdt je job zoals in? Sam vertelt: *“de professionele kracht is degene die het project in goede banen leidt. Ik maak afspraken met de deelnemende scholen en met de vrijwilligers van Natuurpunt die ENB begeleiden in hun gebied. Achteraf verzorg ik ook de rapportage over het afgelopen schooljaar, hou de facebookpagina bij en zorg dat het werkmateriaal in orde is. Gelukkig mag ik ook de activiteiten op het terrein ondersteunen, dat doe ik het allerliefste. Wat ik zo fijn vind aan ENB is dat je kinderen de kans geeft om in contact te komen met de natuur en op deze manier een zaadje plant voor toekomstige natuurbeschermers. Veel kinderen zoeken nog zelden de natuur op terwijl ze er eigenlijk heel graag in vertoeven. Tijdens de ENB-activiteiten zie je ze dan ten volle genieten en openbloeien. De blije en modderige gezichten van de*

kinderen vind ik sowieso het leukst. Daarnaast is het superfijn om de hele dag buiten te zijn en zoveel van onze mooie natuurgebieden te ontdekken”.

Valère Vangramberen, “Meester” voor veel kinderen en hun ouders in Tielt-Winge, heeft zijn hele carrière lesgegeven in basisschool 't Hagekind in Tielt-Winge. Hij is afkomstig uit de deelgemeente Meensel-Kiezegem en heeft de kleinschalige, landelijke natuur rond het dorp door de ruilverkaveling halverwege de vorige eeuw zien veranderen. Hij wilde graag het avontuur en de verwondering die hij zelf als kind vond in de natuur doorgeven aan de kinderen waaraan hij later les gaf. Met glinsterende ogen vertelt hij: *“van zodra ik voor de klas stond, heb ik mijn leerlingen meerdere keren per jaar meegenomen naar het Walenbos, dat begint op een steenworp afstand van de school. Hoe ik precies met ENB in aanraking ben gekomen, weet ik niet meer, maar meteen bij de opstart van het project kreeg ik contact met Herwig, de eerste ENB-kracht, en ben ik vol overtuiging in het project gestapt. Eerst alleen met mijn eigen school, vanaf 2010 nemen ook de St. Jorisschool uit Winge en VBS Houwaart deel aan het project in Tielt-Winge”.* Intussen was Valère ook al actief in de plaatselijke Natuurpunt-afdeling. In 1988 heeft hij de opleiding tot natuurgids gevolgd, maar al snel merkte hij dat hij het liefst met kinderen op stap ging. *“Het was dan ook logisch dat ik ENB-vrijwilliger werd, en na mijn pensioen als leraar doe ik dat nog steeds heel graag”*, zegt Valère.

Hoe is ENB ontstaan?

Sam schets het ontstaan van het van het project. *“Het project ENB is opgestart in 1991 binnen Natuurrestaten Oost-Brabant (Regionale Vereniging Natuur en Landschap). Vanaf 1996 werd dit project ondersteund met provinciale middelen door de provincie Vlaams-Brabant en kwam het project echt van de grond. In het schooljaar 2021-2022 vierden we ons 25-jarig bestaan! Het project werd in 1999 uitgebreid tot het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

■ School De Kleine Prins wordt peter van Dassenaarde, Diest 2013. Foto Saskia van den Berg

■ Wateronderzoek in Papenbroek, Bekkevoort, met Sam. Foto Saskia van den Berg

en bestaat sinds 2001 ook in de provincie Limburg. In 2022 is het project ook in West-Vlaanderen opgestart." Sam vertelt verder dat Vlaams-Brabant is opgedeeld in Oost- en West-Brabant met elk hun eigen ENB-verantwoordelijke. Sams werkgebied is Oost-Brabant. "In mijn regio nemen 70 scholen deel aan ENB, dat komt per schooljaar neer op bijna 3000 leerlingen die samen 5500 uren natuurbeheer presteren" zegt Sam trots. "Omdat nog heel wat vrijwilligers zelfstandig scholen of jeugdbewegingen meenemen in hun natuurgebied beleefden het afgelopen schooljaar meer dan 4000 kinderen een geweldige tijd in onze mooie natuur. Tel daar West-Brabant bij, dan bereikten we afgelopen schooljaar ruim 7300 kinderen in Vlaams-Brabant, dat kan tellen" lacht Sam.

ENB is dus actief over heel Oost-Brabant en heel wat natuurgebieden kunnen dus rekenen op de hulp van scholen. Om er maar enkele te noemen: de Lazarijberg in Diest, Papenbroek in Bekkevoort, Het Walenbos en Tussen twee Motten in Tielt-Winge, de Blakers in Aarschot, Het Vinne in Zoutleeuw, Aardgat in Tienen, Rosdel in Hoegaarden, het Dunbergbroek in Holsbeek. Rond Leuven komt ze in de Doode-Bemde, Lovenarenbroek en Wijgmaalbroek. De regio van Sam gaat tot ongeveer de Zandgroeve Ganzeman in Huldenberg. Verderop neemt haar collega verantwoordelijk voor West-Brabant het over. Die komt o.a. in Pikhakendonk in Boortmeerbeek, de Antitankgracht en het Haachts Broek in Haacht, het Torfbroek en Terbronnen in Kampenhout, tot helemaal de andere kant van de provincie: Weterbeekvallei in Huizingen en Kwadebeekvallei in Sint-Genesius-Rode.

Het programma bestaat uit 3 stappen: waaruit bestaan die in de praktijk?

Voor het infomoment bezoekt Sam de deelnemende scholen. Aan de hand van een interactieve presentatie of een spel in de klas legt Sam aan de kinderen uit hoe onze natuur is ontstaan, wat biodiversiteit is, waarom natuurbescherming nodig is en wat natuurbeheer is. Sam merkt op "In deze eerste stap krijgen de kinderen kennis over de natuur aangereikt en helpen we de scholen

■ Vrije Basisschool Sint-Gertrudis is peter van De Beemden in Landen

om bepaalde eindtermen te halen." In de presentatie staat veel meer dan Sam in de beschikbare tijd kan vertellen, zo kan ze haar uitleg steeds aanpassen aan de klas waar ze te gast is.

Daarna trekt Sam samen met de lokale vrijwilligers en de kinderen de natuur in om te helpen bij het beheer. "Door het beheerwerk leren de kinderen dat het belangrijk is, maar niet eenvoudig om de natuur te beschermen", zegt Sam. "De beheerwerken gaan door in een natuurgebied dicht bij de school zodat ze er te voet of met de fiets naartoe kunnen komen". De conservator laat Sam weten welk natuurbeheer de kinderen gaan doen en waar ze precies aan de slag kunnen gaan. "Dat gaat van takkenwallen bouwen tot maaisel opruimen" verduidelijkt Sam. "In het beste geval zijn er dan een paar lokale vrijwilligers aanwezig die de groep mee begeleiden en motiveren". Sam zegt: "Ik vind het heel belangrijk dat de kinderen zinvol werk kunnen doen en de afdeling kunnen helpen met het beheerwerk. Het is niet de bedoeling dat het werk 'bezigheidstherapie' is". Valère bevestigt dat de scholen in het

■ Ieder jaar opnieuw staat de Vrije Basisschool Vlierbeek paraat om dit perceel te beheren in het Lovenarenbroek in Kessel-Lo. Zelfs al regent het of zakken ze door het moeras! Foto Sam Janssens

natuurgebied waar hij werkzaam is echt een belangrijke bijdrage leveren aan het beheer.

Later in het schooljaar volgt dan het beleefmoment. Sam verduidelijkt: *“In de lente komt de school nog eens terug om te bewonderen wat hun harde werk heeft opgeleverd. We gaan dan op ontdekkingsstocht doorheen het natuurgebied, meestal gekoppeld aan een onderzoek dat ze zelf uitvoeren”*. Valère vult aan dat ze bodemdierpjes zoeken, waterdierpjes scheppen of met een net insecten en vlinders vangen. Sam geeft nog mee dat beleving en zelf ontdekken centraal staan in deze stap. *“Ik hoor en ik vergeet”* citeert Sam Confucius, *“ik zie en ik onthoud, ik doe en ik begrijp”*. Het doel van alle activiteiten is om kinderen warm te maken om vaker de natuur in te trekken”, besluit ze deze wijze les.

Waarom zijn de vrijwilligers zo belangrijk voor ENB?

Sam vertelt: *“ENB is altijd al een samenwerking geweest tussen de ENB-kracht en de lokale vrijwilligers. De vrijwilligers hebben veel aan de hulp van de scholen bij het beheer en in ruil daarvoor ondersteunen ze de scholen tijdens de werkdag en vertellen ze over de mooie biodiversiteit in hun natuurgebied tijdens het beleefmoment. De vrijwilligers kennen het gebied beter dan ik en kunnen de boodschap veel beter tot bij de kinderen brengen. Daarnaast is het voor de veiligheid van de kinderen en om ze optimaal te kunnen laten genieten beter dat er meerdere begeleiders zijn. De kinderen kunnen dan in kleine groepjes werken, dat is fijner”*. Valère beaamt dit: *“er is in onze huidige maatschappij grote nood aan kennismaking met en beleving in de natuur, aan kinderen laten ervaren en ze waarnemingen laten doen. Door de hulp van de vrijwilligers kunnen de kinderen in kleine groepjes aan de slag en is de ervaring en beleving veel groter”*. Valère heeft nog een andere reden waarom de inbreng van vrijwilligers heel belangrijk is: *“Het stimuleert de kinderen om mee te doen als ze lokale mensen aan het werk zien. Vaak zijn kinderen al ver weg op reis geweest, maar kennen ze de natuur in hun buurt helemaal niet. Vrijwilligers die de omgeving en de lokale geschiedenis wat kennen, geven Natuurpunt meer naamsbekendheid en zij kunnen de kinderen warm maken om later nog eens in het natuurgebied terug te komen”*. Sam vult nog aan dat veel vrijwilligers wat op de achtergrond blijven tijdens de activiteiten. *“Veel vrijwilligers zijn te bescheiden, maar ENB kan alleen optimaal werken door een samenwerking tussen de professionele kracht en de plaatselijke vrijwilligers”*. Valère pikt hier op in: *“Sam ziet ook de meerwaarde van de vrijwilligers waardoor we veel voldoening uit ons werk halen”*.

“Een bezorgdheid waar ik mee rond loop”, zegt Sam opeens, *“is dat er in sommige afdelingen geen of maar één vrijwilliger met ENB bezig is. Als deze vrijwilliger weg valt, is er geen opvolging meer.”*

■ Educatief Natuurbeheer in de Snoekengracht, Boutersem. Foto Tim Verhaegen

■ Al huppelend over de boombrug boven de Motte kwamen de leerlingen van het 3de en 4de leerjaar van VBS Houwaart gewapend met een grote glimlach en heel veel enthousiasme helpen bij het opruimen van wilgentakken, dun en dik. Foto fb ENB

En zoals gezegd is de expertise van vrijwilligers bij het beheer en de wandelingen noodzakelijk. Zeker als er met gereedschap als zaagjes en takkenscharen wordt gewerkt, of bij het hooien met rieken en rakels is extra toezicht en begeleiding van vrijwilligers noodzakelijk voor de veiligheid”.

Wat wordt er van een vrijwilliger ENB verwacht?

Sam vertelt dat vrijwilliger zijn bij ENB een groeiproces is waarbij je professionele hulp krijgt. Ze voegt hieraan toe: *“Je hoeft geen ervaring te hebben of uitgebreide kennis van de natuur. Je moet natuurlijk graag met kinderen willen werken en vooral moet je enthousiast zijn en liefde voor de natuur hebben, de rest kun je leren. Soms is veel kennis hebben ook een hindernis bij het werken met kinderen want alles moet natuurlijk wel op niveau van de kinderen worden uitgelegd. Het fijne is dat de verschillende*

activiteiten verschillende begeleiding nodig hebben en er zo voor iedereen wel iets is. De werkdagen zijn bijvoorbeeld heel laagdrempelig. Hier is het de bedoeling dat vrijwilligers mee een oogje in het zeil houden, zodat alles juist en veilig verloopt en dat ze de leerlingen motiveren om de handen uit de mouwen te steken". Valère voegt hieraan toe "zien werken, doet werken. Als kinderen de lokale vrijwilligers aan het werk zien zijn ze bereid mee te helpen. Tijdens het werken vertel ik de kinderen over de geschiedenis van het gebied en maak ik tijd om de kinderen een kikker, slakkeneitjes of een insect te laten zien. Het zijn juist die ervaringen die kinderen leren dat natuur leuk is en die ze stimuleert om later nog eens terug te komen".

"Voor de wandelingen wordt er niet verwacht dat een nieuwe vrijwilliger meteen zelf een groep kinderen op ontdekking neemt", verduidelijkt Sam. "Er is ruimte om te leren en te groeien. De eerste keren kan je meevolgen bij mij of een ervaren vrijwilliger en zo kunnen nadien stapjes gezet worden. Idealiter is een vrijwilliger na een paar activiteiten zelfzeker genoeg om zelf een activiteit te begeleiden (met ondersteuning indien gewenst) maar dit is zeker niet verplicht. Ondersteuning van een andere vrijwilliger tijdens activiteiten is ook zeer welkom. We organiseren ook opleidingen en voorzien handleidingen om de vrijwilligers op weg te helpen. Op deze manier krijgen ze een beeld van hoe ze een ontdekkingsstocht of water-, insecten- of bodemonderzoek moeten aanpakken. Aan iedereen die twijfelt of het iets voor hen is, zou ik zeggen: kom een keertje mee op pad! Dan zie je meteen hoe het in zijn werk gaat en of het je ligt".

Wat vind je zo waardevol en leuk aan ENB? Zijn er momenten die je altijd zullen bijblijven?

Valère kan onderhoudend vertellen over ENB. "Het is zo belangrijk om kinderen mee de natuur in te nemen en ze genieten er zo van", lacht hij. "Daarnaast is het ook gewoon leuk om met kinderen de natuur in te trekken. Ik geniet ervan als ze trots een kikker vasthouden, terwijl ze die even ervoor nog "vies" vonden, en het plezier te zien als ze een watersalamander bekijken die ze zelf hebben gevangen. Dat geeft energie. Het is ook mooi om van de leerkrachten te horen dat tijdens het beheerwerk of tijdens de ontdekkingsstocht kinderen openbloeien die normaal in de klas veel meer teruggetrokken zijn of nooit eens tot de besten behoren. In de natuur kunnen die kinderen kanten van zichzelf laten zien die in de gewone schooldag niet aan de orde komen. Als ik nu weleens oud-leerlingen spreek en vraag wat ze zich herinneren van hun schooltijd bij mij, noemen ze vrijwel allemaal de uitstappen naar het bos en het meehelpen in het natuurgebied. Dat heeft blijkbaar indruk gemaakt, en enkele oud-leerlingen zijn nu ook actief in de afdeling".

Hij vertelt dat in het begin van ENB tijdens de beheerwerken soms een vuur werd gestookt: "dat vonden de kinderen heerlijk, de takken die ze raapten zelf op het vuur te mogen gooien. Ook herinner ik mij de vele kinderen die in de beek spelen en er dan in vallen". Over een beek heeft Sam ook een herinnering: "We maken heel wat avonturen mee met ENB en we houden zelf een bingo bij van de meest grappige situaties. Ik ga er hier dus niet te veel verklappen. Tijdens wateronderzoek staan de kinderen soms tot aan hun onderbroek in het water in hun enthousiasme om een diertje te vangen. Ook is de gsm van de juf ooit in de beek gevallen tijdens wateronderzoek".

Hans, die nu werkzaam is bij Natuurpunt als Verenigingscoach Vlaams-Brabant en Brussel, was ENB-medewerker van 2000 tot 2009 voor West-Brabant en Brussel en kijkt met veel plezier terug op zijn ENB-tijd. Hans vertelt: "Leuke anekdotes genoeg. Om steeds weer te zien hoe kinderen kunnen genieten van buiten te zijn in de natuur, hoe sommige kinderen helemaal openbloeien door buiten te zijn, weg van de schoolbanken. Hoe je kinderen toch nog gemotiveerd krijgt om het laatste maaisel af te voeren, ook al zijn ze (volgens henzelf) doodop... Of die pubers van een secundaire school die bij het begin van een beheerdag duidelijk laten weten dat het tegen hun zin is, en dat de stoerste van de hoop later op de dag toch nog laat weten dat hij zich geamuseerd heeft. Ook dat kereltje dat de riek flink rechtop wegzette (zoals uitdrukkelijk

■ **Hazelworm gevonden! Foto fb ENB**

gevraagd bij de veiligheidsintro) en dit met zoveel enthousiasme deed dat hij die dwars door zijn laars stak. Als bij wonder kwam die priem net tussen twee tenen terecht, hij kwam ervan af met een schrammetje. En last but not least - bij een zomerse en snikhete beheerdag op de Koeheide zorgde een leerkracht ervoor dat deze plots in lichterlaaie stond".

Waar droom je nog van binnen ENB?

Sam droomt nog van een vierde stap in het traject: "Het zou heel tof zijn als de afdeling de kinderen en hun familie nog eens zou uitnodigen in het gebied. De afdeling kan zo misschien nieuwe vrijwilligers vinden, en de kinderen kunnen hun familie vertellen en laten zien waar ze gewerkt hebben en wat ze tijdens de wandeling of het wateronderzoek hebben geleerd. Zo wordt de verbinding tussen ENB en de afdelingen nog groter". Valère pikt hier op in en vertelt dat er regelmatig een aantal kinderen van de lokale scholen komen helpen in hun natuurgebied, dit dankzij de bekendheid via ENB.

Graag danken we Sam Janssens en Valère Vangramberen voor het inspirerende gesprek en voor hun inzet om kinderen op sleeptouw te nemen in de natuur.

Zin om ENB mee te begeleiden?

Heb je na het lezen van dit artikel zin gekregen om zelf een keertje op stap te gaan met een school in jouw buurt? Neem dan zeker contact op met Sam (sam.janssens@natuurpunt.be of 0477 88 08 26). We zijn steeds op zoek naar helpende handen om de kinderen een geweldige tijd te bezorgen in de natuur. Wil je nog meer informatie over het project? Bekijk dan zeker onze website (Educatief Natuurbeheer) of Facebook-pagina (Educatief Natuurbeheer Vlaams-Brabant).

Snuit

Natuurbeleving is goed voor kinderen. Spelen in de natuur is bewegen, grenzen verleggen en je fantasie gebruiken. Het stimuleert zowel de motorische als cognitieve ontwikkeling. Bovendien groeien kinderen die spelen in de natuur op tot mensen die de natuur waarderen. Ze zijn meer geneigd om zich ervoor in te zetten. Daarom zet Natuurpunt in op kinderen en gezinnen.

Daarom is er Snuit. Meer informatie over Snuit op

www.natuurpunt.be/snuit/snuit

De wulpenpopulatie staat zowel in Europa als in Vlaanderen onder grote druk, met een dramatische afname van het aantal broedparen. In het kader van een duurzaam biodiversiteitsproject zet Natuurpunt zich met de steun van Provincie Vlaams-Brabant sinds 2020 in om de wulpen in Vlaams-Brabant te beschermen. Dit voorjaar kon het Natuurhulpcentrum Oudsbergen 11 eieren uitbroeden, die anders verloren zouden gegaan zijn door overstromingen in de Gete- en Velpevallei. De jonge wulpen werden op 9 juli vrijgelaten in de Paddepoel in Glabbeek.

■ Eén van de vrijgelaten wulpen kiest het luchtruim in de Paddepoel.
Foto Karel Van Rompaey

Vrijlating van jonge wulpen in Oost-Brabant

Dinsdag 9 juli 2024

Dalende populatie

De Europese wulpenpopulatie is sinds de jaren 80 met 30-49% gedaald (BirdLife International, 2015) en staat op de Europese Rode Lijst als 'kwetsbaar' (BirdLife International, 2017). De Vlaamse populatie is in 20 jaar tijd meer dan gehalveerd. In de jaren 2000 werden er nog 500-600 broedparen geschat, terwijl er in 2017-2018 nog slechts 170-230 broedparen overbleven (Vermeersch et al., 2020). De wulp staat sinds 2016 op de Vlaamse Rode Lijst als 'bedreigd' (Devos et al., 2016).

De wulp

De wulp is een steltloper met kenmerkende lange poten en een omlaag gekromde lange snavel. De soort verkiest open gebieden om te broeden met een mozaïek van vochtige bloemrijke graslanden. Een bloemrijk grasland trekt veel insecten aan, wat zorgt voor een groter voedselaanbod voor de jongen. De volwassen vogels zoeken op hun beurt met hun lange snavel naar regenwormen en emelten in de bodem.

Wulpen in Oost-Brabant

De eerste wulpen vestigden zich pas eind jaren '80 in Oost-Brabant. Tot dan beperkte de verspreiding zich hoofdzakelijk tot de vochtige heide en veengebieden in de Kempen. Volgens Griet Nijs (Natuurpunt Studie), die de wulpenpopulatie opvolgt, kwamen toen ook de eerste koppels tot broeden in de Getevallei. In de Velpevallei verscheen het eerste broedpaar pas in 1998. Sindsdien hebben zich er zo'n 20 broedparen gevestigd waarbij de verspreiding voornamelijk geconcentreerd is rond drie

kerngebieden: 1) de Laterbroeken in de vallei van de Grote Gete (3-6 broedparen), 2) de Getevallei van natuurgebied Aronst Hoek tot de grens met Halen (6 bp) en 3) de omgeving van Middenloop Velpevallei – Paddepoel in de Velpevallei (6 bp).

Ook in Oost-Brabant hebben de wulpen het moeilijk.

Daar worden ze nu geconfronteerd met nieuwe uitdagingen om te overleven: de wulpen krijgen hun eieren niet meer tijdig uitbroed tussen de vele landbewerkingen als mesten, slepen, maaien,... Bloemrijke graslanden verdwijnen, de valleien verdrogen en roofdieren proberen hun eieren op te eten", zegt Griet Nijs (Natuurpunt Studie).

Wulpen zijn immers grondbroeders. Hun nest is niet meer dan een ondiep kuiltje in het gras. Ze leggen er 3 tot 4 eieren in, waarop ze een maand broeden voordat de kuikens uit het ei komen. Pas na 35 dagen kunnen de jongen vliegen en zijn ze zelfstandig.

Rampjaar 2024 krijgt toch nog positief staartje

Door het aanhoudende slechte weer kwamen dit voorjaar meerdere wulpennesten in de Gete- en Velpevallei onder water te staan. Gelukkig konden enkele eieren overgebracht worden naar het Natuurhulpcentrum Oudsbergen, waar ze alsnog succesvol uitbroed werden. Deze 11 jongen zijn nu vrijgelaten in de gebieden waar hun eieren vandaan komen, in dit geval de Paddepoel in Glabbeek. Als alles goed gaat, keren ze over twee jaar terug naar dit gebied om bij te dragen aan de lokale broedpopulatie.

■ Vrijlating wulpen in aanwezigheid van gedeputeerde Bart Nevens in de Paddepoel, Glabbeek.

■ Wulp in de Paddepoel, Glabbeek. Foto Karel Van Rompaey

Wordt de monumentale boomgaard in het dorp Oplinter definitief gerooid?

In de dorpkern van Oplinter ligt één van de laatste monumentale hoogstamboomgaarden die de streek rijk is, samen met de bijhorende woning en bedrijfsgebouwen. De site was 4 jaar lang (2017-2021) beschermd als monument en cultuurhistorisch landschap. De bescherming van het monument is aangevochten en nu is het landschap vogelvrij voor een verkaveling in 9 bouwloten en de verdere verlating langsheen de Oplintersesteenweg.

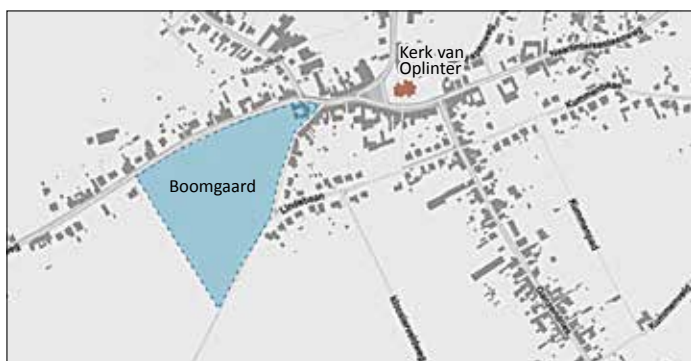
Volgens de **Inventaris Onroerend Erfgoed** vormt het "een uniek bewaard geheel bestaande uit een goed bewaarde laat 19de-eeuwse woning met bedrijfsgebouwen, die via een kleine sier- en nutstuin verbonden is met een deels ommuurde hoogstamboomgaard met daarachter een aanzienlijke, grotendeels omhaagde weideboomgaard. De grote weideboomgaard is met een oppervlakte van 4,8 ha, traditioneel uitzicht en gebruik, een mooi, zeldzaam en uniek relict van de voormalige boomgaardengordel rondom de dorpskern van Oplinter. De twee types boomgaarden illustreren de overgang van de fruitweide voor eigen gebruik naar de weideboomgaard die meer gericht was op fruitproductie voor de verkoop. Dat hierbij het laat 19de-eeuwse, semi-gesloten fruitbedrijf opgetrokken in een uniforme decoratieve baksteenstijl gaaf bewaard is gebleven, verhoogt de authenticiteit, de herkenbaarheid en de ensemblewaarde aanzienlijk. De weideboomgaard, met typische oude commerciële rassen, snoevormen en inrichting, is bovendien een bijzonder representatief voorbeeld van de beginperiode van de commerciële fruitteelt in deze streek en is door zijn grootte en ouderdom ecologisch zeer waardevol. Door de inplanting op een vrijstaand perceel langs het Sint-Genovevapein, is dit ensemble een opvallend en beeldbepalend element in de dorpskern van Oplinter en vervult het een waardevolle contextuele functie als overgangselement tussen de bebouwde dorpskern en het achterliggende open agrarische landschap..."

■ De iconische hoogstamboomgaard in Oplinter waar een vergunningsaanvraag loopt voor 9 bouwpercelen. Foto Pieter Abts

Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hoogstamboomgaarden met woning en bedrijfsgebouwen:

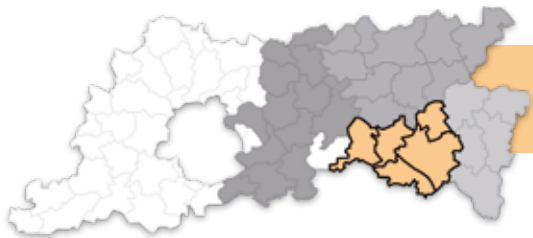
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302396> (geraadpleegd op 30 juli 2024).

De combinatie van de grootte van de boomgaard, de aanwezigheid van meer dan 100 oude fruitbomen en de omzoming met een meidoornhaag maakt deze boomgaard ook ecologisch zeer interessant als habitat voor broedvogels, zoals de steenuil die in deze boomgaard huist, en zoogdieren zoals de das en de eikelmuis."

Er worden rapporten en projecten volgeschreven over de identiteit van het landschap, over Levende Dorpen, ruimtelijk beleid en erfgoedwaarde, maar de overheid holt achter de feiten aan en zo verliezen we mogelijk opnieuw een iconisch dorpsgezicht. Waar het landschap vakkundig wordt verstoep achter een 15 kilometer lang lint van huizen tussen Tienen en Geetbets.

Zeldzame donkere klokjeszandbij vestigt zich in het Hoegaardse

Beheerde natuurgebieden spelen een cruciale rol

Pieter Vanormelingen en Jef Verhoeven

■ **Vrouwtje Donkere klokjeszandbij op het Pertseveld in de Mene-Jordaanvallei, 23 juni 2024. Ze kan gemakkelijk herkend worden aan de grauwbrown schubvormige beharing bovenop het borststuk.**
Foto Jef Verhoeven

borders en mogen ook de extensief gemaaide gazons tot bloei komen. Aan Willebringenbos werd in 2020 al een vrouwtje aangetroffen tijdens wetenschappelijk onderzoek. In 2016 werd dat grasland reeds grondig geïnventariseerd en toen was Donkere klokjeszandbij nog niet aanwezig, evenmin als elders in de regio tijdens eerdere inventarisaties. Het betreft dus een

recente kolonisatie van de streek. Zo is ze ten noorden van de E40 momenteel nog niet aanwezig op een erg grote groeiplaats van Rapunzelklokje in het Koutemveld. Tenslotte is Donkere klokjeszandbij in 2024 ook van vier plaatsen in Bierbeek – Korbeek-Lo gemeld.

Een bij die van klokjes houdt

De Donkere klokjeszandbij is een in de grond nestelende wilde bij die gespecialiseerd is op klokjes. Ze vliegt in juni-juli in bloemrijke graslanden waar voldoende klokjes bloeien. In onze regio is Rapunzelklokje veruit het talrijkste klokje, en daarom de belangrijkste voedselbron voor de Donkere klokjeszandbij. In Vlaanderen is Donkere klokjeszandbij erg zeldzaam en beperkt tot twee ruime regio's: (1) ten zuidoosten van Brussel en tussen Brussel en Leuven, en (2) Zuidoost-Limburg (Voerstreek en langsheen het Albertkanaal en de Grensmaas, aansluitend op de Sint-Pietersberg en omgeving). Voor een recente verspreidingskaart verwijzen we naar waarnemingen.be. In de eerstgenoemde regio heeft een gerichte inventarisatie door Aculea en Natuurstudiegroep Dijkeland onze kennis van de verspreiding van de soort de voorbije paar jaren een sterke boost gegeven.

Telkens weer in het Hoegaardse

In 2024 werd ze straf genoeg ook op verschillende plaatsen in Hoegaarden en aangrenzend in Boutersem aangetroffen. Telkens lijkt de soort er ook gevestigd te zijn, aangezien er meerdere exemplaren of waarnemingsdatums waren. In centrum Hoegaarden gaat het om het perceel "de Blinde Ezel", het Park van Hoegaarden en de Spoorwegzate. In de Mene-Jordaanvallei werd ze gevonden op het Pertseveld en de hellingwei aanpalend aan Willebringenbos. Op vier van deze locaties gaat het om laat gemaaide droge bloemrijke hooilanden in natuurgebied waar Rapunzelklokje ondertussen goed gevestigd is. In het Park van Hoegaarden wordt de laatste jaren sterk ingezet op bloemrijke

Kalk- en bloemenrijke graslanden met aangepast beheer

In de natuurgebieden in Zuidoost-Brabant wordt de laatste decennia ingezet op de uitbouw van een netwerk van kalkrijke, droge schrale graslanden en zomen. Vanuit resterende snippers vooral in wegbermen breiden de typische bloemen zoals Beemdtkroon, Kattendoorn, havikskruiden, Knoopkruid, Wilde marjolein, Rode oegentroost, Borstelkrans,... zich geleidelijk weer uit. Dergelijke graslanden zijn niet alleen bijzonder bloemrijk maar herbergen ook een diverse bijenfauna, waaronder heel wat (erg) zeldzame soorten. Op meerdere locaties wordt er ook gericht beheerd in functie van nestgelegenheid (maaien van zuidgerichte taluds en steilkanten, mantel-zoombeheer) of bloemenaanbod (uitgesteld maaitijdstip). En met groot succes. We hebben de voorbije jaren nog mogen berichten over enkele spectaculaire toevoegingen aan de lokale bijenfauna zoals de Tweekleurige slakkenhuisbij, Zuidelijke langhoornbij of Grote wespbij. En nu mogen we dus ook Donkere klokjeszandbij aan dat lijstje toevoegen. Jaarlijkse tellingen wijzen ook op een sterke toename van de aantallen van de op Beemdtkroon vliegende Rnautiabij, en een voorzichtige vestiging op nieuwe plaatsen. Rosdel is recent omwille van haar belang voor de bijenfauna opgenomen in het lijstje van Vlaamse bijenreservaten.

■ Bloeiend Rapunzelklokje in de hellingwei aan Willebringenbos, Mene-Jordaanvallei, 23 juni 2024. Deze voormalige maïsakker huisvest na 25 jaar natuurontwikkeling door Natuurpunt de Donkere klokjeszandbij, samen met andere wilde bijen van bloemrijke (droge) glanshaverhooilanden. Foto Pieter Vanormelingen

Laat maaitijdstip aangewezen voor duurzame vestiging

Aangezien Donkere klokjeszandbij vliegt in de periode juni-juli en er op dat moment voldoende aanbod van bloeiende klokjes moet zijn, is een laat maaitijdstip aangewezen. Ook voor Rapunzelklokje is dit belangrijk. Deze kortlevende plant moet zich jaarlijks kunnen uitzaaien en verdraagt maaien tijdens de bloeitijd erg slecht. Ook heel wat andere wilde bijen zoals Gewone langhoornbij, Knautbij of Ogentroostdikpoot hebben nood aan een voldoende laat of gefaseerd maaitijdstip. Het beheer van wegbermen met Rapunzelklokje wordt hier eveneens best op afgestemd. De graslandjes waar Donkere klokjeszandbij aangetroffen werd, hebben nu al een laat (vanaf september) en dus erg geschikt maaitijdstip. Gefaseerd kunnen de nog te voedselrijke delen van dergelijke graslanden verschaald worden door een maaibeurt in mei, zoals bv. gebeurt op het Pertseveld.

Duurzame vestiging van de Donkere klokjeszandbij (en andere zeldzame soorten) houdt in de bestendigheid en verdere uitbreiding van dit netwerk van laat gemaaide droge en bloemrijke bermen, zomen en graslanden met veel Rapunzelklokje, en eventueel ook Ruig klokje of Grasklokje. Op verschillende plaatsen op de valleiflanken in Rosdel, de Mene-Jordaanvallei en de Snoekengracht is er dankzij de sterke uitbreiding van natuurgebieden met natuurontwikkeling nog veel potentie voor verdere toename van Rapunzelklokje. Daar komt bij dat er in het kader van de ruilverkaveling Willebringen in verschillende natuurgebieden veel nieuwe kansen komen voor verdere uitbreiding van deze waardevolle bloemrijke graslanden.

■ Gefaseerd maaien biedt kansen voor overleving van diverse insecten en hun waardplanten. Foto Jef Verhoeven

Zondag 24 november 2024
Trail door de prachtige natuurgebieden in Tienen en Glabbeek
8 - 17 - 27 km

- **Aanmelden:** vanaf 8u00 tot ten laatste 9u30
- **Start:** de Trail start om **10u00**
- **Plaats:** Sportcentrum Houtenveld, Sporthalstraat Tienen
- **Facebook:** Velpe Mene Trail
- **Info en inschrijven:** www.velpe-mene.be/trail

Aertgat of Drift (Tienen)

Voor de naamgeving van natuurgebieden gaan we soms opzoek naar oude toponiemen. Zo ook voor het Aardgat te Tienen.

Het oude landschap met haar gebruiken leert ons veel. Daardoor zette de naam Aardgat ons jarenlang op het verkeerde been. "Aardgat" leek ons een toepasselijk naam voor dit zeer weinig en nat gebied. Maar de toponymie leert ons dat "aartgat" eigenlijk sloeg op een (doodlopende) weg of driftweg tussen

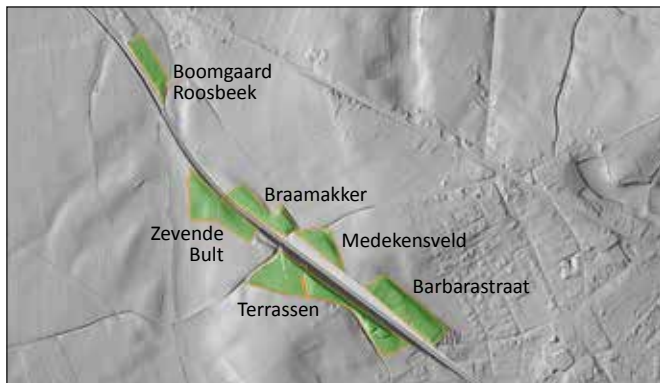
■ Het Aardgat. Foto Jules Robijns

veld als toegang om hooi en vee naar en van de beemden te brengen. Het woord "gat" is te vergelijken met het Duits Gasse en Luxemburgs gaass, maar ook met het Engels gate. We treffen het nog steeds aan op onze luchthavens als "gate", de toegangsweg naar het vliegtuig. Het is een oude naam die al rond 1400 terug te vinden is in het oosten van Brabant. De naam Aardgat is dus niet uniek voor het Tiense natuurgebied en is in tal van andere gebieden en gemeenten terug te vinden zoals in Leuven, Kiezegem, Bunsbeek, Verrijck...

Bron: Dr. Fil. Paul Kempeneers, Tiense sprokkel 354, 31 december 2014

Uitbreiding van Terrassenlandschap in Kuntich met de Zevende Bult

Een kameel of een dromedaris, steeds even nadenken: hoe het zat weer met het aantal bulten? De Terrassen van Kuntich met zeven bulten: hoe zat dat dan wel in mekaar?

Reservaatproject Terrassenlandschap

De oprichting van een natuurgebied midden in het Koutemveld rondom de spoorlijn tussen Luik en Brussel, wat zou Natuurpunt daar gaan zoeken? Enkele terrassen van zeer onregelmatige vorm en speciaal reliëf gewrongen tussen een oude holle weg en één van de drukste spoorwegen van Vlaanderen. Maar ook een natuurlijke verbinding tussen de Velpevallei en de Menevallei op de Blauwberg van Kuntich. Een oase voor geelgors en kwartel aan de rand van het Koutemveld.

Ook al bestaat het Terrassenlandschap uit een reeks bulten van Brusseliaan zanden (de onderliggende laag van de rijkere leemgronden hier), nu blijkt de ouderdom van de bulten verschillend te zijn. De onnatuurlijke bergen zand zijn nl. nauw verbonden met de geschiedenis van de spoorweg Brussel-Luik.

Bulten als relict van een oude, ingestorte spoorwegtunnel

De oudste bult is de Blauwberg gelegen in het Lindeveld. Deze natuurlijke heuvel staat omschreven als een oude Romeinse site langsheen de aftakking van een heerbaan (Romeinse weg) en is een heuvel op de waterscheidingslijn tussen Gete en Velpe. Bij de aanleg van de spoorweg in de eerste helft van de 19de eeuw werd besloten: we gaan er niet rond of over, we gaan er dwars doorheen met een tunnel, toentertijd een prestigeproject. De eerste tunnel

■ Sint-Barbarakapel in Kuntich opgericht als dank na de bouw van de eerste tunnel. Foto Luc Nagels

■ Zicht op de ingang van de tunnel volgens de Atlas pittoresque (1840). Uit: Kuntichse Sprokkel 11, Dr. Fil. Paul Kempeneers

■ Prachtige vegetatie met knautia, geel walstro, marjolein op het terrassenlandschap in Kuntich. Foto Hugo Abts

werd gebouwd in 1837 over één enkel spoor. Hij was 990 meter lang en 5,5 meter hoog. Als dank omdat tijdens de werken geen erge ongevallen waren gebeurd, werd 50 meter verder een kapel gebouwd ter ere van Sint-Barbara. In 1845 werd een tweede tunnel over een tweede spoor aangelegd.

Helaas leek het alsof die ondertunneling gemaakt was voor pech en malleuren. Bij de opening van de spoorlijn mochten de genodigden de terugrit van Tienen naar Leuven te voet afleggen omdat één van de stoomlocomotieven het had begeven. Bij de uitbreiding van één naar dubbelspoor werden er fundamentele bouwfouten gemaakt en stortte het hele geval in elkaar. Een heuse parlementaire onderzoekscommissie streek neer tussen Kuntich en Roosbeek om uit te spitten waar en wie er fouten had gemaakt. De tunnel maakte plaats voor een diepe sleuf doorheen de Blauwberg waarin dan de huidige spoorlijn werd aangelegd. Luikse arbeiders deponeerden de uitgegraven grond samen met het puin op verschillende grote hopen. Zo ontstonden de zes andere bulten.

De zevende bult toegevoegd aan het reservaatproject

Wat bij Natuurpunt de Zevende Bult heet, was eigenlijk de eerste samen met de kleine bult aan de boomgaard in Roosbeek, en één van de grootste. Hij beslaat een oppervlakte van ongeveer 4 ha. Later zijn de bulten aan de Barbarastraat nog gebruikt als zavelkot voor lokaal bouwzand en verloren daarom aan hoogte.

Natuurpunt startte 20 jaar geleden een reservaatproject rond deze droge heuvels voor de ontwikkeling van droge schraalgraslanden. In het kader van de ruilverkaveling Willebringen is er voor dit terrassenlandschap een natuurfunctie voorzien en wordt de Zevende Bult toegevoegd. En dat dit werkt, bewijzen de resultaten op de bulten die al langer in beheer zijn: we vinden er terug een grote populatie wilde bijen, en opnieuw kleurrijke graslanden en struwelen. De uitbreiding is dan ook zeer belangrijk als verbinding tussen Velpe en Gete.

JNM-kamp in Vissenaken in Natuur.huis De Gors

Maandag 1 juli 2024 tot vrijdag 5 juli 2024

Van de JNM – Jeugdbond voor Natuur en Milieu – de beestigste jeugdbeweging in Vlaanderen met heel veel hart voor de natuur, was er vroeger een afdeling heel actief in het Tiense, maar de laatste jaren draaide de JNM hier op een heel laag pitje of zelfs helemaal niet meer... Om terug leven te blazen in een Tiense afdeling, werd JNM Hageland-Zuiderkempen bereid gevonden om dit te ondersteunen. Verleden jaar op de Dag van De Gors kwam deze afdeling uit het noorden van Vlaams-Brabant met een infostand en organiseerde ze bovendien een natuurspelnamiddag. Een Tiense JNM-afdeling zag ondertussen nog niet het levenslicht, maar een jaar later was afdeling Hageland-Zuiderkempen weer te gast in De Gors en wel met een echt JNM kamp voor de 'piepers', de 7- tot 12-jarige JNM-leden. Dit kamp ging door op de weide achter Natuur.huis De Gors in Vissenaken, de eerste vijf dagen van juli. Met 25 piepers uit vele streken van Vlaanderen en een 10-tal begeleiders was dit kamp een groot succes en werd de nieuw ontdekte kampplaats zeer goed bevonden.

Een woordje van de leiding:

"Hoewel ons kamp regelmatig gepaard ging met gietende regen, hield dat ons niet tegen om van elk moment te genieten! De kampplaats lag te midden van mooie natuurdomeinen – Rozendaalbeekvallei en Paddepoel – die we verkend hebben op onze (lange, volgens de jongste leden) wandelingen. Wanneer wij als leiding met praktische vragen of vragen over de omgeving zaten, was Luc van Natuur.huis De Gors altijd slechts een belletje van ons verwijderd: binnen de kortste keren werden we verder geholpen. Naast de aangename interacties, mochten we ook deel uitmaken van waardevolle initiatieven tijdens het beheren. Al bij al kan ik stellen dat wij, zowel de piepers als de leiding, zeer tevreden en met het vooruitzicht op heimwee naar kamp, zijn vertrokken!"

Oproep

Jongeren die interesse hebben in de JNM en lid willen worden en/of eventueel een Tiense afdeling mee willen helpen opstarten, kunnen altijd contact opnemen met info@degors.be of een kijkje gaan nemen op de site van de JNM: jnm.be.

Tiense All Stars Jazz Band

ZWOELE JAZZ, BOSSA NOVA, CHANSON, LATIN GROOVES

Concert in Natuur.huis De Gors
Vrijdag 6 september - 19u30

Isabelle Fouyn	vocals
Roland Vanhoegaerden	gitaar
Christophe Millet	percussie
Ben Vanderweyden	chromatisch harmonica en accordeon
Denis De Mayer	bas
Fred Boyen	piano
Toon Derison	drums

Plaats: Natuur.huis De Gors, Metselstraat 75, Vissenaken
Inkom: € 5,00 - € 3,00 voor leden van Natuurpunt
Opbrengst: t.v.v. de aankoop van natuurgebieden
Info: www.degors.be/jazz

Velpe binnenstebuiten

DE VELPE ALS BASIS VAN EEN BOEIEND WATERLANDSCHAP

Met deze cursus bieden we je een eerste stap in het bijdragen aan een Velpevallei die klaar is voor de toekomst. Samen met gebiedskenners leggen we een tocht af die nietsontziend is: van bodem, biodiversiteit, menselijk gebruik, tot wateroverlast en andere uitdagingen waarmee we vandaag geconfronteerd worden. Maar ook: mogelijke oplossingen. In vier avondlessen en vier excursies keren we de Velpevallei binnenstebuiten en leren we je haar werking en onze invloed daarop van dichtbij kennen. Zo kan je daarna zelf het verhaal van de Velpe vertellen aan al wie het horen wil.

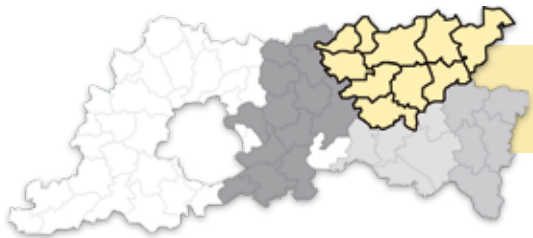
DATA:
8 momenten tussen donderdag 26 september en zaterdag 23 november 2024

UUR:
lessen op donderdag van 19u30 tot 22u15,
wandelingen op zaterdag van 9u00 tot 12u00

PRIJS:
25 euro

LOCATIE:
Natuur.huis De Gors,
Metselstraat 75, 3300
Vissenaken voor de lessen,
wisselende locaties voor
de wandelingen

meer info en inschrijven via www.velpevallei.be

Bolhuis in Molenstede Levend Erfgoedhof

Bioboer Kurt Sannen van hoeve Het Bolhuis in Molenstede heeft als eerste professionele landbouwer het label 'Erfgoedhof' van Steunpunt Levend Erfgoed (SLE) ontvangen. Dat is een bekroning voor zijn inspanningen om oude dierenrassen te helpen in stand houden. Kurt Sannen heeft op het Bolhuis verschillende oude veerassen. Zo kweekt hij Kempische Roodbont koeien, Ardense Voskopschappen, Kempense geiten en Kempense kippen en Ukkelse Baardkrielen.

Veel van deze dieren grazen in natuurgebied van Natuurpunt, o.a. in Dassenaarde, de Demerbroeken en het Zammelsbroek. In Dassenaarde kun je de geiten tegenkomen. Zij lijken vrij rond te lopen maar staan in werkelijkheid binnen een 'virtueel raster'. Via zijn GSM kan Kurt Sannen een regio afbakenen waar de geiten mogen grazen. De geiten dragen een halsband met een kastje eraan. Als zij in de buurt van het virtueel raster komen krijgen zij een geluidssignaal en weten ze dat ze niet verder kunnen. Ook voor

ZONDAG 6 OKTOBER 2024

TRAGE WEGEN WANDELING

FEESTZAAL BEKAF - BEKAFLAAN 51 - 3200 AARSCHOT

5 - 10 - 15 - 20 KM

+ HONDENWANDELINGEN

+ CRAZY KIDS FOTOZOEKTOCHT

+ BIER- EN WIJNWANDELINGEN

C1 Invalwaaier - C2 Borden - C3 Invalwaaier / Natuurpunt / C4 Bier- en wijnwandeling (inclusief 3 proeverij) / Invalwaaier mogelijk tussen 8u en 17u

Trage Wegenwandeling Aarschot 6 oktober

Kruis zondag 6 oktober alvast met stip aan in je agenda! Dan kan je immers weer deelnemen aan de jaarlijkse Trage Wegenwandeling van Natuurpunt Aarschot. Ook dit jaar is er weer een uitgebreid wandelmenu voorzien: zowel natuurliefhebbers, hondenvrienden, jonge gezinnen als levensgenieters komen uitgebreid aan hun trekken met een apart wandelconcept.

Verken dit mooie stukje Hageland op een originele manier met tochten van 5, 10, 15 of 20 km.

Meer info via natuurpuntaarschot@gmail.com. Tot dan!

de koeien in het Zammelsbroek gebruikt Kurt Sannen dit systeem. Hierdoor is het niet meer nodig om afrastering te zetten, weet Kurt op ieder moment waar zijn dieren zich bevinden en heeft de wandelaar een veel aangenamere natuur ervaring aangezien hij geen rasters meer tegenkomt. Voordeel voor Natuurpunt is dat Kurt heel precies kan aangeven waar de dieren mogen komen zodat heel nauwkeurige begrazing mogelijk is. We kunnen de geiten dus exact daar inzetten waar veel opschot van Amerikaanse eik en vogelkers is. Sinds de geiten op deze manier grazen hebben we al mooie resultaten bereikt bij het exotenbeheer.

Kurt haalt zijn inkomen uit de verkoop van vlees en eieren. Hierbij werkt hij samen met andere bioboeren zoals Kaasmakerij Karditsel en scharrel-varkenskwekerij De Venusberg.

Meer info over het Bolhuis en de maandelijkse vleesverkoop vind je op <https://bolhuis.be>

Veel helpende handen bij het hooien in Dassenaarde, Diest

Zoals in veel van de ons omringende natuurgebieden is er in Dassenaarde en Papenbroek in de zomer veel hooiwerk te doen. Door na de zaadzetting van de vele wilde bloemen onze percelen te maaien en het maaisel af te voeren, verschralen we de grond. Daardoor krijgen algemeen voorkomende plantensoorten niet de kans om te gaan domineren en is er ruimte voor de eerder zeldzame soorten die in onze natuurgebieden hun laatste toevluchtsoord vinden. De meest waardevolle percelen zijn meestal ook de meest kwetsbare percelen omdat zij nat zijn. Die kunnen niet machinaal met tractor en maai balk beheerd worden. Hier is handwerk aangewezen. Langs de paden kan veel al wel met een motocultuur gemaaid worden. Voor kwetsbare percelen is de bosmaaier het gereedschap dat gebruikt wordt en voor de meest kwetsbare percelen, waar zeer nauwkeurig beheer nodig is, wordt zelfs de zeis boven gehaald. Het Zeisteam dat in Papenbroek werkt, maait zelfs om orchideeën heen die nog wat meer tijd nodig hebben om in zaad te komen!

Het maaiwerk op zich wordt meestal gedaan door de professionele ploegen, maar het zeisteam bestaat volledig uit vrijwilligers! Het opruimen van het maaisel gebeurt dan door vrijwilligers tijdens beheerdagen. Gelukkig krijgen we daar in Dassenaarde hulp bij van jong geweld. Begin juli organiseerde de JNM van Poekebeke zijn jaarlijks kamp in Dassenaarde. Zowel de piepers als de ini's hebben een halve dag meegewerkt met het beheer. Eind juli kwamen de oudste deelnemers van de Speelpleinwerking Dassenaarde ook de handen uit de mouwen steken. Een Win-Win situatie. De afdeling krijgt ondersteuning bij het beheerwerk en de jongeren krijgen een aangename ervaring in de natuur en uitleg over het gebied.

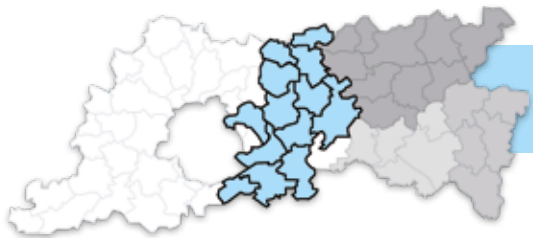
Veel dank dus aan al deze helpende handen.

■ Hooien in de Engelbeemden, Dassenaarde.
Foto's Saskia van den Berg

■ Hooien in Papenbroek, Bekkevoort. Foto Saskia van den Berg

Dertig jaar natuur.reservaat Wijkmaalbroek, Leuven

Ten noorden van Leuven, op de grens met Rotselaar, bevindt zich het Natuurgebied Wijkmaalbroek. Gelegen in de Dijlevallei – een belangrijke schakel in de trekroute voor vogels – vormt het Wijkmaalbroek een aantrekkelijk valleilandschap met een nog natuurlijk meanderende Dijle en beboste stukken, afgewisseld met open graslanden. Aan de valleirand komt er op enkele plaatsen kwelwater omhoog, wat voor een typische flora en fauna zorgt. Ook het historische landgebruik door de mens zorgde er voor een grote planten- en dierenrijkdom.

■ Wijkmaalbroek. Foto Ernst Gülcher

Wijkmaalbroek in het verleden: een aards paradijs van biodiversiteit

In een autobiografie beschreef in 1920 een zekere mevrouw Marie-José Hervyns het gebied als volgt: *“Voorbij de boerderijen strekt het Broek zich uit. Slechts vier rijhuisjes voorbij de tweede bocht zijn nog een teken van menselijke aanwezigheid. Voor het overige is het Broek een aards paradijs van vogels, insecten, bloemen en kruiden. De Dijle kronkelt en kabbelt er rustig verder. In de lente zorgen stand- en trekvogels voor een gevarieerd concert en krioelt een rijk dierenwereldje van kikkers, padden, kevers en salamanders in de poelen en grachten. 's Zomers is het één grote weelde van bloemen en planten langs de weg en staan de gras- en hooiweiden te geuren. Bij winterdag is het Broek vaak een overstroomd gebied en staan veel weiden blank of liggen er togedekt met een dikke ijs- of sneeuwlaag. Alleen de weidepaaltjes en de elzenbroekbossen staan dan nauwelijks nog boven water.”*

Vrijwilligers organiseren zich om de achteruitgang te stoppen

Door ontwatering van de vallei door de Leibeek, verontreiniging door rioolwater en toename van bemesting, kwam deze soortenrijke natuur naderhand onder druk te staan. Dat veel waardevolle houtkanten niet meer beheerd werden en poelen gedempt, kwam de biodiversiteit in het gebied evenmin ten goede. De hakhoutbosjes en voormalige hooilanden werden beplant met snelgroeiende streekvreemde populieren waardoor de typische voorjaarsflora achteruit ging.

Als reactie op deze toestand werd er begin 1994 in Wijkmaal een nieuwe kern van de Regionale Vereniging Natuur en Landschap (later Natuurland Oost-Brabant) opgericht. Op 18 juni 1994 vond al de eerste werkdag plaats in het Wijkmaalbroek. Een 10-tal vrijwilligers begon aan de omvorming van brandnetelruigte naar

■ **Langenboshoeve zal als Natuur.hoeve fungeren als onthaalpoort. Foto Ernst Gülcher**

Uitvalsbasis Langenboshoeve

Als kers op de taart kon Natuurpunt afdeling Leuven begin 2023 de Langenboshoeve aankopen met een in het gebied gelegen 4 hectaren aan potentieel grasland. Samen met in tussentijd verworven kleinere percelen is het Wijgmaalbroek zo inmiddels uitgegroeid tot een middelgroot natuurgebied van een ruime 20 hectaren. De Natuur.hoeve zal uitgroeien tot een onthaalpoort voor de noordelijke Dijlevallei en een ontmoetingsruimte bieden voor de lokale gemeenschap, voor educatieve activiteiten voor scholen, voor teambuilding activiteiten, cursussen, tentoonstellingen, JNM kampjes, etc.

Een blik op de toekomst

Op deze dertig jaar tijd is het, middels een traditioneel beheer en belangeloze inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers, gelukt om in dit gebied met aantrekkelijk valleilandschap rond de kronkelende Dijle de soortenrijkdom van flora en fauna te behouden, te herstellen en opnieuw te versterken.

In de toekomst hopen we verder de versnipperde reservaatpercelen in het gebied aan elkaar te kunnen sluiten om zo te komen tot één groot aaneengesloten beheerd gebied, en ook voor bezoekers een vrij toegankelijke wandelroute uit te stippelen.

Maar ook nieuwe uitdagingen dienen zich aan: de klimaatverandering, een toenemende bouwdruk in nabijgelegen open ruimte met de bijhorende langdurige bemaling en mogelijke verstoring van de grondwaterstromen richting Wijgmaalbroek,...

Na 30 jaar natuurbeheer in Wijgmaalbroek geeft conservator Mark Lehouck de fakkel door aan Laurent Jacoby.

■ **Natuurpunt Leuven ontvangt van Pukka een cheque van 20.000 euro ter ondersteuning van het beheer van natuurgebied Wijgmaalbroek. Uiterst rechts: Mark Lehouck, nog even conservator...**

Wil je helpen?

Wens je bij te dragen aan het verdere behoud en beheer van natuurgebied Wijgmaalbroek, dan kan dit door een gift. Alle info hierover vind je op www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-leuven.

Heb je zin om zelf mee de handen uit de mouwen te steken, dan ben je meer dan welkom op een van de beheerdagen. Ook voor alle info over de beheerdagen in Wijgmaalbroek en de andere natuurgebieden van Natuurpunt Leuven kun je op de website terecht.

30 jaar Wijgmaalbroek: kom op 7 september mee genieten van de prachtige natuur

Op zaterdag 7 september biedt Natuurpunt Leuven speciaal voor deze verjaardag geleide wandelingen in Wijgmaalbroek aan, waarbij gefocust wordt op de resultaten van 30 jaar natuurbeheer, en dit onder leiding van de gidsen die het gebied al jarenlang verkennen en koesteren. De wandelingen vertrekken om 14u00 en 16u00, vanuit het Natuur.huis Wijgmaal (Langenbos 8-10). Om 15u30 zal op deze plek ook de spreekwoordelijke sleutel van het natuurgebied officieel aan de nieuwe conservator overgedragen worden. In de door de vele vrijwilligers opgeknapte oude koeienstal wordt voorzien in drankjes en versnaperingen.

Doorlopend is voorzien in info rond de vogels in het Wijgmaalbroek, met extra aandacht voor gier- en huiszwaluwen. Kinderen kunnen zich die namiddag uitleven met een fijn aanbod aan SNUIT-activiteiten. Meer info vind je alvast op de Facebookpagina van Natuurpunt Leuven.

Bebossingskleppers Vlaams-Brabant

Bebossingskleppers Oost-Brabant

Op de beheerteamdagen van Natuurpunt Beheer in de Blankaart hebben de vertegenwoordigers van de afdelingen Gete-Velpe, Lubbeek, Aarschot, Kampenhout en Velpe-Mene een "gouden" spade ontvangen voor hun inspanningen om Vlaanderen meer bomen te schenken.

We willen immers meer bos in Vlaanderen. De weg daar naar toe loopt niet altijd over rozen en daarom zijn de vrijwilligers die zich hard inzetten om meer bos te realiseren in de bloemetjes gezet.

■ De bebossingskleppers Oost-Brabant, bedacht met een gouden spade voor hun bebossingsinspanningen.
Foto Natuurpunt Beheer

Met 52 ha gerealiseerde bosaanplantingen in de regio maken we zeker het verschil. Het werk is echter nog niet af. We hopen de campagne deze winter af te sluiten met de realisatie van nog 39 ha extra ruimte voor bosontwikkeling in Oost-Brabant.

We zijn de gemeentebesturen die de vergunningen geven erkentelijk, want dit is niet altijd evident en dikwijls een processie van Echternach.

■ Bosaanplantingsactie in Aronst Hoek. Foto Marc Op de Weerd

Welkom
30 jaar
Wijgmaalbroek
Zondag 7 september 2024

zie p. 24